

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Actieplan

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

*“Van beleid naar acties; op weg
naar een duurzame bedrijfsvoering*

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en achtergrond	3
1.1. Aanleiding voor dit actieplan	4
1.2. Opzet van dit actieplan	4
2. Duurzaamheidsdoelen en -ambities van JenV	5
2.1. Duurzaamheid is breder dan inkoop	6
2.2. Duurzaam opdrachtgeverschap	6
2.3. Inzet MVI voor onze duurzaamheidsdoelen en -ambities	6
2.3.1. Klimaat en energie	7
2.3.2. Social Return (SROI)/Maatwerk voor Mensen	7
2.3.3. Verankering en governance	7
3. Inkooplandschap JenV	9
3.1. Inkopen voor het Rijk en met het Rijk	10
3.2. Inkopen voor en door JenV	10
3.3. Algemene inkoopdoelen MVI Rijksinkoopstelsel	10
4. Van prioriteiten naar doelen en acties	11
4.1. Inleiding	12
4.2. Focus op impact	12
4.3. Categoriemanagement bij JenV	13
4.3.1. Beveiligingsdiensten	13
4.3.2. Standaard(pakket)software	14
4.3.3. Papier, papierafvoer en drukwerk	14
4.3.4. Tolk- en vertaaldiensten	14
4.3.5. Uitzendkrachten	15
4.4. Handelingsperspectieven quickscan op klimaatimpact	16
4.4.1. Energie – elektriciteit en gas	16
4.4.2. Voedsel/catering	17
4.4.3. Bouw en onderhoud	17
4.4.4. Vervoer/dienstauto's	19
4.4.5. Bedrijfskleding	20
4.5. Impact inkopen aanbestedende diensten (generiek/specifiek)	20
4.5.1. Ambitieniveaus MVI	20
4.5.2. Generiek, specifiek ingevuld	21
4.6. Impact op sociale aspecten (SROI)	22
5. Verankering en Governance	23
5.1. Inleiding	24
5.2. Beleid	25
5.3. Sturing	25
5.4. Driehoek bestuurder-budgethouder-inkoper	26
5.5. Managen van afhankelijkheden	26
5.6. Communicatie, kennis en kunde	26
6. Samenhang	29
Bijlage 1 Vastgestelde Rijksdoelen met klimaatimpact	31

1.

Aanleiding en
achtergrond

1.1. Aanleiding voor dit actieplan

Met dit actieplan wordt invulling gegeven aan het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 (MVI). Op 10 juli 2018 is door de pSG namens het ministerie van JenV het Manifest ondertekend, waarmee JenV het verduurzamen van het inkoopproces kracht bijzet. Door het ondertekenen van het Manifest heeft het ministerie zich openbaar en expliciet uitgesproken dit instrument in te zetten voor het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen. Het Manifest geeft in hoofdlijnen aan wat de gedeelde ambities zijn met betrekking tot Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Echter de ondertekenaars verplichten zich ook tot het opstellen van een actieplan, waarin concrete invulling wordt gegeven aan de MVI-doelen voor de eigen organisatie.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat er bij de inkoop van diensten en goederen in alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid. Het is voor overheden een belangrijk instrument, dat kan helpen duurzaamheidsambities te realiseren. Deze ambities en doelstellingen hebben betrekking op het verminderen van CO²-emissies, de transitie naar een circulaire economie, social return en het voorkomen van schendingen van mensenrechten in de (internationale) productieketen.

1.2. Opzet van dit actieplan

In dit actieplan worden allereerst de algemene ambities van JenV op het gebied van duurzaamheid geschetst. Ook wordt het JenV-inkooplandschap beschreven, om een beeld te geven van het werkveld waarin MVI wordt toegepast. Vervolgens worden de concrete ambities en acties op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen benoemd aan de hand van aandachtsgebieden. Tot slot wordt in een apart hoofdstuk aandacht besteed aan de verankering en governance van MVI.

2.

Duurzaamheids-
doelen en -ambities
van JenV

2.1. Duurzaamheid is breder dan inkoop

Verduurzaming van de bedrijfsvoering staat al een aantal jaren hoog op de agenda binnen de Rijksoverheid. Immers van de overheid wordt verwacht, dat zij het goede voorbeeld geeft en zelf bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van het kabinet. Met de ambitieuze klimaatdoelstellingen van het kabinet is dit belang verder toegenomen. Zo staat in het regeerakkoord expliciet benoemd dat de overheid zijn inkoopkracht beter gaat benutten voor het versnellen van duurzame transities en voor het inschakelen van kwetsbare groepen op innovatieve wijze.

Hierbij ligt de focus op de domeinen Energie en Klimaat, Gebouwen, Transport en vervoer, Automatisering en telecommunicatie en Mensen. Het inzetten van MVI moet een bijdrage leveren aan deze doelstellingen.

Het Manifest MVI en dit actieplan hebben nadrukkelijk betrekking op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de inkooptaak van JenV. Het inzetten van MVI maakt onderdeel uit van het strategische bedrijfsvoeringsbeleid en -agenda. In de visie op de bedrijfsvoering van JenV staan de volgende zaken centraal bij het handelen:

1. kwaliteit voorop,
2. benutten van het collectief en
3. versterken van de governance.

Ook deze punten moeten een vertaling krijgen bij onze MVI-acties. Bovendien zet MVI het verduurzamen van het inkoopproces kracht bij, ter ondersteuning van het primaire proces.

2.2. Duurzaam opdrachtgeverschap

Voor het realiseren van onze ambities is de (door)ontwikkeling van het duurzaam opdrachtgeverschap belangrijk. MVI is een zaak van het hele departement én niet (alleen) “van inkoop”. MVI begint met Duurzaam Opdrachtgeverschap. De bestuurder stuurt op de ambities en de doelstellingen en de opdrachtgever/budgethouder en inkoop zullen hier op moeten inzetten. Hiernaast zal de inhoudelijke kennis van duurzaamheid moeten worden ontsloten. MVI wordt een succes doordat opdrachtgever/budgethouder, inkopers en inhoudelijk deskundigen hier samen in optrekken. Vanuit deze houding en gedrag laten wij gezamenlijk zien dat MVI een relevante factor is bij het doen van onze inkoop. Het maken van een actieplan is interessant, maar het daadwerkelijk realiseren hiervan is afhankelijk van het actief handelen door inkoop én het management. Belangrijke kritische succesfactoren hierbij zijn:

- Verantwoordelijkheden goed definiëren;
- Bewustwording/kennisdeling;
- Governance;
- Voorbeeldgedrag.

2.3. Inzet MVI voor onze duurzaamheidsdoelen en -ambities

De duurzaamheidsopgaven voor de Rijksoverheid zijn breed en divers. Dit geldt dus ook voor ons ministerie. Vanuit de verschillende disciplines en organisatieonderdelen worden stappen gezet om deze ambities te realiseren. Door het inzetten van het instrument MVI kan hieraan worden bijgedragen. Om het realiseren van onze duurzaamheidsdoelen en -ambities met de inzet van MVI op de meest effectieve wijze te ondersteunen zijn hiervoor drie prioriteiten aangemerkt die een vertaling krijgen in specifieke acties in dit actieplan. Dit betekent niet dat JenV aan de andere duurzaamheidsopgaven, zoals circulariteit, innovatie e.d. geen aandacht geeft, echter de focus bij het inzetten van MVI ligt primair bij de drie prioriteiten.

2.3.1. **Klimaat en energie**

JenV, met al haar organisatieonderdelen, draagt binnen haar invloedssfeer maximaal bij aan het terugdringen van CO²-uitstoot en het bijdragen aan de energietransitie. Dat betekent dat onze CO² uitstoot, als gevolg van elektriciteits- en brandstofverbruik gefaseerd naar een minimum is teruggebracht in 2030, conform landelijk vastgestelde doelstellingen. Ten aanzien van het elektriciteitsverbruik is de doelstelling vanaf 2019, per jaar 2% reductie op het verbruik t.o.v. 2017, conform landelijk vastgestelde doelstellingen.

Specifieke doelen voor JenV binnen deze prioriteit zijn; een CO²-reductie van het brandstofverbruik met ons wagenpark vanaf 2020, van 25% t.o.v. begin 2018 met als einddoel een emissievrij wagenpark in 2030 en een jaarlijkse reductie van het eigen autogebruik bij woon- werkverkeer en dienstreizen met 2% per jaar vanaf 2019.

2.3.2. **Social Return (SROI)/Maatwerk voor Mensen**

Voor de gehele Rijksoverheid zijn streefcijfers vastgesteld om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek te bieden in het arbeidsproces. Dit kan door deze mensen zelf aan te nemen of zodanige afspraken te maken met onze leveranciers, dat zijn binnen deze bedrijven aan de slag gaan.

Verder geldt dat, bij alle passende aanbestedingen van “werken” en “diensten” met een loonsom van tenminste 250.000 euro (excl. BTW) en een looptijd van tenminste 6 maanden is social return van toepassing is.

Aanvullend doel JenV; het starten van ten minste twee (extra) proeftuinen “Maatwerk voor Mensen” in 2019 en vanaf 2020 elk jaar één proeftuin starten.

2.3.3. **Verankering en governance**

De verankering van de doelstellingen, ambities en prioriteiten in de sturingslijnen en (bestuurlijke) afspraken is essentieel voor het realiseren van de MVI-acties.

In 2019 zouden de meeste medewerkers, in het bijzonder de opdrachtgevers, budgethouders en inkopers, moeten weten dat van hen verwacht wordt dat zij duurzaam handelen. Dat betekent dat dit onderwerp nadrukkelijk aandacht krijgt in de managementafspraken en de planning en control cyclus en duurzaamheid als thema een vanzelfsprekend onderdeel wordt van beleid, uitvoering en onze bedrijfsvoering. Het duurzaam opdrachtgeverschap vormt hierbij de kern.

3.

Inkooplandschap

JenV

3.1. Inkopen voor het Rijk en met het Rijk

Het ministerie van JenV maakt voor haar generieke uitgaven gebruik van de contracten van het Rijks brede categoriemanagement. Categoriemanagement betekent dat elk ministerie voor een bepaalde categorie goederen en diensten inkoopcontracten afsluit namens de andere ministeries. Het gaat dan om zogenaamde generieke goederen en diensten die meer ministeries regelmatig gebruiken. Het ministerie van BZK is verantwoordelijk voor het inkoopstelsel, waaronder ook het Rijksbrede categoriemanagement voor de generieke inkopen van de overheid. Binnen het ministerie van JenV zijn vijf categoriemanagers aangesteld.

3.2. Inkopen voor en door JenV

Via deze vijf categoriemanagers kan JenV direct invloed uitoefenen op de inkooprandvoorwaarden bij de betreffende producten en diensten, die ook door andere ministeries worden aangeschaft. Dit betreft Beveiliging, Standaard (pakket) software, Papier, papierafvoer en drukwerk, Tolk- en vertaaldiensten en Uitzendkrachten. Door vanuit categoriemanagement gezamenlijk in te kopen voor de gehele Rijksoverheid biedt dit tevens mogelijkheden voor verduurzaming van ketens.

De uitvoering, advisering en ondersteuning op inkoopgebied is bij JenV ondergebracht bij drie Inkoop Uitvoeringcentra t.w. IUC VenJ, IUC VK en IUC DJI. Deze drie IUC's voeren hun werkzaamheden uit voor het bestuursdepartement, Openbaar Ministerie, Nederlands Forensisch Instituut, Raad voor de Kinderbescherming, IND, DT&V, COA en DJI. Het CJIB maakt gebruik van het IUC Noord. De Stichting Reclassering Nederland, de Rechtspraak en de Nationale Politie verzorgen zelf hun inkopen.

Daarnaast is op onderdelen de uitvoering van onze bedrijfsvoeringstaken "uitbesteed" aan gemeenschappelijke dienstverleningsorganisaties buiten JenV. Voorbeelden hiervan zijn FM Haaglanden en SSC-ICT (zgn. Shared Service Organisaties). Het inzetten van MVI op deze gebieden vergt daardoor bijzondere aandacht.

De inkoper vervult in dit geheel een belangrijke scharnierfunctie tussen de opdrachtgever en respectievelijk de markt en/of de SSO's.

3.3. Algemene inkoopdoelen MVI Rijksinkoopstelsel

Via onderstaande algemene MVI-inkoopdoelen, vastgesteld vanuit het Rijksinkoopstelsel, wordt richting gegeven aan de ambitie om met inkoop een bijdrage te leveren aan de realisatie van de duurzaamheidsdoelen. Deze inkoopdoelen moeten nog een meer specifieke vertaling krijgen binnen ons eigen inkoopproces, waarbij ook de resultaten hiervan zichtbaar worden gemaakt binnen JenV (zie ook 5.2.).

1. Toepassing social return bij alle passende aanbestedingen van "werken" en "diensten" met een loonsom van tenminste 250.000 euro (excl. BTW) en een looptijd van tenminste 6 maanden.
2. Toepassing Internationale Sociale Voorwaarden bij aanbestedingen boven de Europese drempels in de risicovolle categorieën.
3. Bij alle aanbestedingen in 42 milieurelevante productgroepen minimum milieueisen toepassen.
4. Het in 2020 bij 50% van de 42 milieurelevante productgroepen toepassen van prestatiebelonende gunningscriteria of een hogere minimumeis dan het basisniveau.
5. Bij alle aanbestedingen die lopen via het categoriemanagement wordt de gunning naast prijs en kwaliteit gebaseerd op duurzaamheidsaspecten.
6. Het voorkomen van verspilling door mede in te kopen op basis van levensduurkosten en toepassing van waardedrijvers.
7. In 2020 10% circulaire inkopen bij de relevante productgroepen.

4.

Van prioriteiten naar
doelen en acties

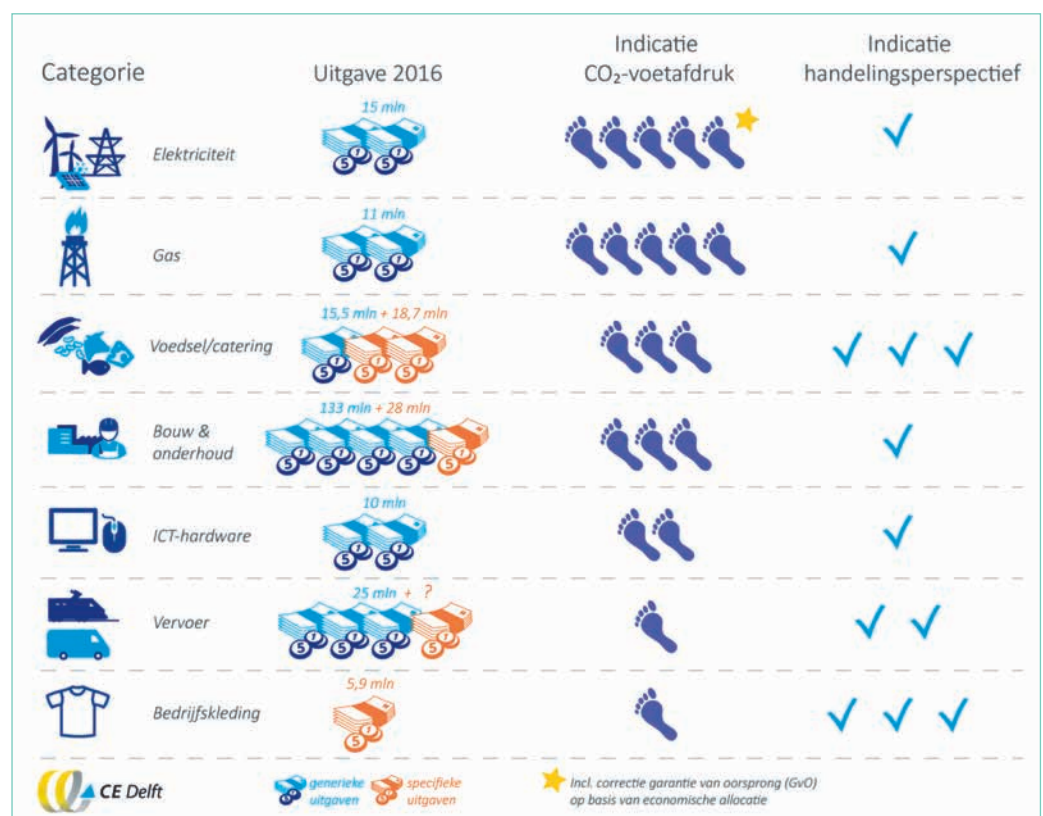
4.1. Inleiding

Voor het op effectieve wijze inzetten van het instrument van MVI, in het licht van onze (duurzaamheids)doelen en ambities, is een vertaling naar concrete acties essentieel. Het is de bedoeling om zo te komen tot een gestructureerd MVI-beleid, dat in de hele organisatie verankerd is. In dit hoofdstuk wordt, op basis van de quickscan MVI (zie 4.2.), bijeenkomsten en interviews met inkopers en vertegenwoordigers van de JenV-onderdelen en aanvullende verkenningen, een vertaling gemaakt naar concrete acties geclusterd naar aandachtsgebieden.

4.2. Focus op impact

JenV koopt jaarlijks voor ca. 900 miljoen euro in. Op grond van de spendanalyse 2016 en 2017 komt naar voren dat sprake is van een 60/40-verhouding tussen generieke en specifieke inkoopuitgaven. Hierbij geldt dat bij de generieke uitgaven een belangrijke rol is weggelegd voor de categoriemanagers binnen de Rijksoverheid. Hierbij is het mogelijk een bijzonder accent te leggen bij onze eigen categoriemanagers. Bij het operationaliseren van de MVI-criteria binnen deze categorieën, respectievelijk contracten komt het aan op het effectief inzetten van het duurzaam opdrachtgeverschap. Bij de specifieke uitgaven is de impact te realiseren door het optimaliseren van de inzet van de gehele driehoek, opdrachtgeven/budgethouder/inkoper.

Om een verdiepend inzicht te krijgen in het inkoop- en uitgavenpatroon van het ministerie is opdracht gegeven aan CE Delft om een quickscan MVI uit te voeren, waarbij een relatie is gelegd tussen het uitgavenpatroon en de duurzaamheidsdoelstellingen. Deze analyse geeft met name inzicht in de uitgavencategorieën met de meeste klimaatimpact en worden per categorie handelingsperspectieven beschreven. In onderstaand overzicht is dit gevisualiseerd.

4.3. Categoriemanagement bij JenV

Binnen het Rijksinkoopstelsel is JenV verantwoordelijk voor vijf generieke categorieën, waarbij ten behoeve van de gehele Rijksoverheid contracten worden afgesloten. De categoriemanager onderzoekt voor zijn categorie goederen of diensten de inkoopbehoefte van de ministeries. Ook brengt hij de markt in kaart, zodat hij op de hoogte blijft van de laatste mogelijkheden. De categoriemanager zorgt voor (de totstandkoming van) inkoopcontracten waar de andere ministeries gebruik van kunnen maken. Hierbij houdt de categoriemanager onder meer rekening met duurzaam inkopen, bevordering van innovatie en eerlijke kansen voor het midden- en kleinbedrijf.

Door elke categoriemanager moet een meerjarig categorieplan worden opgesteld. In dit plan moet ook expliciet aandacht worden besteed aan de duurzaamheidsambities en de toepassing van de MVI-criteria. Met het optimaal inzetten van onze eigen categoriemanagers wordt dan ook maximaal ingezet op het behalen van onze doelen. Dit krijgt vorm door de volgende activiteiten.

4.3.1. Beveiligingsdiensten

Voor deze categorie geldt dat met name de prioriteit “Social Return en participatie van mensen met een beperking” een expliciete vertaling moet krijgen. Hierbij is het oogmerk Social Return on Investment, waarbij dus een bredere scoop wordt gehanteerd dan tot nu toe. Bij deze categorie is sprake van generieke en specifieke uitgaven. Bij het generieke deel moet nadrukkelijk worden ingezet op het duurzaam opdrachtgeverschap. Bij de specifieke uitgaven kunnen vanuit JenV aanvullende (inhoudelijke) eisen/wensen worden gesteld.

Acties:

1	Organiseren van een marktconsultatie, voorafgaand aan het proces van EU-aanbesteding, ter ondersteuning van de inbedding van de sociale doelstellingen. <i>Categoriemanager Q1 2019</i>
2	Concreet toepassen van de kansrijke MVI-criteria in de EU-aanbesteding beveiligingsdiensten. <i>Categoriemanager Q1 2019</i>
3	In de lopende nog te publiceren aanbesteding (gunning Q1 2019) en in komende aanbestedingen wordt SROI als eis aangescherpt meegenomen. De resultaten zullen worden gemonitord middels de governance structuur op tactisch en strategisch niveau. <i>Categoriemanager/opdrachtgevers JenV Q1 2019</i>
4	Beoordelen van leveranciers op de uitvoering van het door hen ingediende plan van aanpak SROI welke na gunning wordt aangeleverd aan de categoriemanager. De resultaten hiervan zullen begin 2020 inzichtelijk worden. <i>Categoriemanager Q1 2020</i>
5	Beveiligen op Afstand kan het aantal autokilometers (CO ² uitstoot) door leveranciers van beveiligingsdiensten reduceren. In het nieuwe categorieplan 2019 wordt hierop ingezet. <i>Categoriemanager Q2 2019</i>
6	Meer inzetten van e-learning opleidingen reduceert het aantal reiskilometers van ambtenaren. Ook hierop wordt vanaf 2019 ingezet. <i>Categoriemanager Q2 2019</i>

4.3.2. Standaard(pakket)software

Bij deze categorie wordt de markt gedomineerd door grote leveranciers/aanbieders, waarbij veelal sprake is van mondiale spelers. Dit betekent dat in de praktijk vanuit de (Rijks) overheid maar zeer beperkt invloed kan worden uitgeoefend op het geleverde aanbod/pakketsamenstelling.

Omdat er sprake is van standaard software wordt vanuit de behoeftstellende organisatie veelal gebruik gemaakt van het (gehele) beschikbare generieke aanbod. Hierdoor worden ook functionaliteiten/producten geleverd, waarvan de organisatie niet of nauwelijks gebruik maakt of bewust is. Echter dit is wel van invloed op het beheer- en onderhoud, stroomverbruik en datastromen. Een meer specifieke oplossing, dus niet standaard, zou in sommige gevallen beter en passender zijn.

Acties:

1	Uitvoeren van een verkenning, gezamenlijk met partners, (op tenminste nationaal niveau) hoe en op welke wijze de marktspelers kunnen worden beïnvloed. <i>Categoriemanager Q3 2019</i>
2	Ontwikkelen en inzetten van een bewustwordingstraject, te beginnen bij de CITO's binnen JenV, ten aanzien van het inzetten van (standaard)software. <i>Categoriemanager/opdrachtgevers JenV Q1 2019</i>
3	Opzetten van een "ecosysteem" van stakeholders waarbij ingezet wordt op duurzaamheidsoplossingen. <i>Categoriemanager/opdrachtgevers JenV Q3 2019</i>

4.3.3. Papier, papierafvoer en drukwerk

Bij deze categorie is de afgelopen jaren al intensief ingezet op duurzaamheidsaspecten. De gestelde eisen en randvoorwaarden zijn/worden volgens de afspraken gefaseerd geïmplementeerd. Dit geeft voldoende basis om ook in de toekomst vanuit deze categorie bij te dragen aan onze duurzaamheidsprioriteiten.

Acties:

1	Doorzetten van huidig beleid/acties. <i>Categoriemanager</i>

4.3.4. Tolk- en vertaaldiensten

De categoriemanager is nauw betrokken bij het programma "tolk- en vertaaldiensten". Ook hier geldt dat de beleidskeuzes in het programma, die (deels) ook een vertaling krijgen in de contracten bepalend zijn voor de wijze waarop tolken en vertalers worden ingezet. Aangrijpingspunten hierbij zijn Social Return en de vervoersbewegingen van de tolken.

Acties:

1	Toepassen en borgen van de ervaringen vanuit het project "van vluchteling naar tolk". <i>Categoriemanager/opdrachtgevers JenV Q1 2019</i>
2	Onderzoeken op welke wijze de vervoersbewegingen bij het inzetten van deze diensten kunnen worden beperkt o.a. door inzet van ICT-oplossingen. <i>Categoriemanager Q2 2019</i>

4.3.5. Uitzendkrachten

Bij deze categorie geldt dat met name de prioriteit “Social Return en participatie van mensen met een beperking” kan worden ondersteund. Dit heeft de afgelopen jaren al vorm gekregen in een Rijksbrede aanbesteding ten behoeve van de inhuur van Participanten. Ook bestaan er raamovereenkomsten die de mogelijkheid bieden via inhuur laagdrempelig en flexibel invulling te geven aan de Banenafpraak. Om de gemaakte afspraken in deze manteloverkomsten effectief in te zetten is een belangrijke rol voor duurzaam opdrachtgeverschap weggelegd.

Acties:	
1	Organiseren van proeftuinen in samenwerking met uitzendbedrijven en klanten ter ondersteuning van het duurzaam opdrachtgeverschap ter bevordering van inclusiviteit. <i>Categoriemanager/opdrachtgevers JenV Q1</i>
2	Onderzoeken/inzetten van regionale initiatieven met o.a. gemeenten (aanleveren van lokale kandidaten). <i>Categoriemanager/(regionale)opdrachtgevers JenV Q3 2019</i>
3	Organiseren van themasessies voor kennisdeling op dit gebied. <i>Categoriemanager Q2 2019</i>
4	Optimaliseren van de rapportagestructuur en het (centraal) beleggen van analyses van beschikbare informatie. Opnemen/koppelen aan het (decentrale) bestelproces. <i>Categoriemanager Q1 2019</i>
5	Opstellen van een kennisdocument met ervaringen omtrent dit onderwerp. Bewustwording creëren bij gebruikers. <i>Categoriemanager Q2/3 2019</i>
6	Strategische doorontwikkelen van de categorie door onder meer inzet van contract- en leveranciersmanagement, (arbeidsmarkt)analyses, monitoren van trends en ontwikkelingen en verstevigen van samenwerkingsverbanden met stakeholders, marktpartijen en klantenraad. <i>Categoriemanager Q2 2019</i>

4.4. Handelingsperspectieven quickscan op klimaatimpact

Hieronder wordt per uitgavencategorie het handelingsperspectief beschreven om de klimaatimpact te verkleinen, gekoppeld aan concrete acties. De Rijksbrede doelstellingen op de genoemde gebieden zijn opgenomen in bijlage 1 van dit actieplan, waaraan JenV zich conformeert.

4.4.1. Energie – elektriciteit en gas

Het ministerie koopt, via het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), alleen elektriciteit in door middel van Garanties van Oorsprong (GvO's). De klimaatimpact van energie kan op twee manieren worden verminderd: het verduurzamen van de opwekking of het verlagen van het gebruik.

Verduurzaming opwekking

Er zijn verschillende opties om dit te doen, zelf of via het RVB. Dit betreft het zelf opwekken van elektriciteit, zelf investeren in hernieuwbare energie, zoals zonne- of windparken, en het gebruiken van groengas in plaats van aardgas. Dit laatste is zeer actueel, gezien het recente aardgasbesluit. Gezien de governance en verantwoordelijkheidsverdeling is het invullen van het duurzaam opdrachtgeverschap zeer prominent aan de orde. Binnen JenV ligt het primaat om deze ontwikkelingen voor deze categorie te ondersteunen en te stimuleren bij de behorende beleidsverantwoordelijke directeur, te weten de directeur Huisvesting en Facilities. Ontwikkelingen kunnen worden versterkt door vanuit de primaire verantwoordelijkheid van de JenV-onderdelen deze bewegingen en resultaten te ondersteunen. Om te komen tot een nieuwe Rijksbrede aanbesteding van Energie is een stuurgroep geformeerd ter formulering van de wensen en eisen op dit gebied. De directeur H&F neemt zitting als beleidsverantwoordelijk directeur vanuit JenV. DJI is binnen JenV als contractvertegenwoordiger aangewezen.

Acties:

1	Bepalen, onder regie van de directeur H&F, van gemeenschappelijke doelen en resultaten vanuit JenV op dit gebied. <i>Directeur H&F/opdrachtgevers JenV Q1 2019</i>
2	Zorgdragen voor een geïntegreerde inbreng vanuit JenV in de stuurgroep. <i>Directeur H&F 2019 e.v.</i>

Verlagen van het gebruik

Ontwikkelingen op het gebied van Energie kunnen worden versterkt door deze vanuit de primaire verantwoordelijk van de JenV-onderdelen te ondersteunen.

Acties:

1	Onderzoeken, per pand, van energiebesparende (gebouw-technische) mogelijkheden. <i>Directeur H&F/opdrachtgevers JenV Q3/Q4 2019</i>
2	Onderzoeken, per pand, van gebruikers besparende maatregelen. <i>Directeur H&F/opdrachtgevers JenV Q3/Q4 2019</i>
3	Vaststellen van het ambitieniveau, op grond van deze inventarisaties, incl. handelingsperspectief, randvoorwaarden en doorlooptijd. <i>Directeur H&F/opdrachtgevers JenV Q1 2020</i>

4.4.2. Voedsel/catering

Bij deze uitgaven is onderscheid te maken naar de catering voor medewerkers en de maaltijden voor gedetineerden. Beiden hebben een vergelijkbare impact. De catering betreft generieke uitgaven en de contracten hiervoor vallen onder de verantwoordelijkheid van een categoriemanager. Het kenbaar maken van eisen en wensen vanuit het (duurzaam) opdrachtgeverschap kan worden ingezet op een transitie van het naar een meer duurzame samenstelling van het assortiment.

De uitgaven (bijna 20 miljoen) voor de voeding van ingesloten vallen onder de verantwoordelijkheid van DJI. Door het specifieke karakter van deze uitgaven is de invloed op de te maken keuzen door DJI zelf te beïnvloeden en daarmee een positieve impact te genereren. Ook de wijze van distributie van deze voedingsmiddelen is een direct beïnvloedbare factor.

Acties:

1	Inzetten van duurzaam opdrachtgeverschap door de verschillende JenV-onderdelen om de verduurzaming van het assortiment bevorderen/afdwingen. <i>Opdrachtgevers JenV 2019</i>
2	Organiseren van een marktconsultatie t.b.v. de specifieke inkopen en de resultaten hiervan vertalen in de eisen en wensen voor een EU-aanbesteding. <i>DJI Q1/Q2 2019</i>
3	Breed bekendstellen van de opgedane ervaringen hiermee aan de verschillende doelgroepen (opdrachtgever/budgethouder/inkoper), zodat ook andere organisatie-onderdelen hiermee rekening kunnen houden bij hun aanbestedingen/uitvraag. <i>DJI Q3 2019</i>
4	Door DJI wordt ultimo 2018 een verdiepende analyse uitgevoerd naar de samenstelling en het gebruik van voedsel. <i>DJI Q4 2018</i>

4.4.3. Bouw en onderhoud

Op dit moment is het RVB samen met JenV bezig om invulling te geven aan de ambitie en doelstelling van het kabinet om in 2050 een energie-neutrale gebouwde omgeving te hebben. Voor de JenV vastgoedportefeuille ligt er een grote opgave. DH&F heeft voor JenV de regierol op de verduurzaming van deze portefeuille.

Routekaarten

Om de verduurzaming van het JenV vastgoed vorm te geven worden routekaarten opgesteld. Deze bieden inzicht in de aanpak, de planning en de financiële consequenties die nodig zijn om de vastgoedportefeuille zodanig te verduurzamen dat wordt voldaan aan de Rijksbreed afgesproken doelstellingen. Binnen de vastgoedportefeuille van JenV onderscheiden we huisvesting dat valt onder de het Rijkshuisvestingsstelsel voor kantoren en voor specialties. Buiten dit stelsel vallen de Politie en het COA, die eigen vastgoed hebben, en ZBO's die in beginsel kantoorruimte huren op de markt.

Routekaarten kantoren

Het RVB is voor het opstellen van de routekaarten voor kantoren verantwoordelijk. Natuurlijke momenten worden gevolgd. DH&F onderhoudt met het RVB intensief contact, zodat ontwikkelingen goed kunnen worden gevolgd en de impact voor JenV vroegtijdig inzichtelijk is. De kennis en ervaringen van het RVB met de routekaarten voor het kantorenstelsel, worden ingezet bij de JenV organisatie(s).

Routekaarten Specialty huisvesting

De JenV organisaties die gebruik maken van specialty huisvesting krijgen zelf een actieve rol, om in samenwerking met het RVB, tot routekaarten te komen. De gemeenschappelijke deler zit bij deze organisaties in het gezamenlijk optrekken bij organisatie-overstijgende thema's die bij het opstellen en uitvoeren van de routekaarten komen kijken.

Routekaarten buiten het Rijkshuisvestingstelsel

Politie en COA hebben eigen vastgoed en moeten vanuit die verantwoordelijkheid zelf routekaarten opstellen. Rol van DH&F richt zich op het ophalen en delen van kennis en ervaringen, afstemming over voortgang en format en het gezamenlijk optrekken op organisatie-overstijgende thema's.

ZBO's huren in veel gevallen kantoorruimte op de markt. Voor deze categorie worden geen routekaarten opgesteld. Wel wordt erop gestuurd dat ook deze organisaties in hun huisvesting toewerken naar de Rijksbrede doelstelling. DH&F stuurt hierop, stemt dit zo nodig af met het RVB en adviseert de ZBO's in hun aanpak.

Acties:

1	Vanuit dit actieplan geen aanvullende acties starten.

4.4.3.1.

ICT-hardware

De uitgaven voor deze categorie vallen onder de generieke uitgaven, waarbij de betreffende categoriemanager verantwoordelijk is voor de inkooprandvoorwaarden. Dit betekent dat met name via het duurzaam opdrachtgeverschap kan worden gestuurd op deze voorwaarden. Wel zijn er voor JenV mogelijkheden om binnen de geldende randvoorwaarden de impact positief te beïnvloeden. Te denken valt aan het anticiperen op ontwikkelingen/reorganisatie, veranderingen in de inrichting van de kantooromgeving (standaardisering/modulair passend bij functie). Schaf waar mogelijk laptops of thin cliëntsystemen aan. Dit scheelt aanzienlijk in het energieverbruik en ook het grondstofverbruik is minder. Onderzoek de mogelijkheid en inzet van hergebruikte apparatuur.

Acties:

1	Uitvoeren van een inventarisatie, onder regie van DI&I, naar het huidige ICT-hardware landschap binnen JenV. Te beginnen bij de onderdelen van het kerndepartement. <i>Directeur DI&I Q2 2019</i>
2	Op grond van deze inventarisatie de (standaard) uitgangspunten voor de kantooromgeving formuleren, incl. vervangingstermijnen. <i>Directeur DI&I/opdrachtgevers JenV Q3 2019</i>
3	Onderzoeken wat en waar mogelijkheden zijn binnen JenV voor de inzet van hergebruikte apparatuur (onder regie van DI&I). Ook aandacht hierbij voor de rol van de (decentrale) bestellers. <i>Directeur DI&I/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>

4.4.4. Vervoer/dienstauto's

Bij deze categorie gaat het om generieke uitgaven en specifieke uitgaven. Onder de generieke uitgaven vallen alle vervoersbewegingen van het personeel, zowel woon-werkverkeer als dienstreizen. Ook het gebruiken van het (eigen) wagenpark valt onder deze categorie. Ook hierbij geldt dat via het inzetten van duurzaam opdrachtgeverschap de randvoorwaarden/uitgangspunten bij deze categorie zijn te beïnvloeden.

Een directere sturing kan uitgaan op het stimuleren van gedragsverandering met betrekking tot openbaar vervoer versus autogebruik bij woon- werkverkeer en dienstreizen. Formeel ligt de verantwoordelijkheid voor randvoorwaarden van de dienstvervoer en -auto's buiten JenV. Ook het creëren van de juiste infrastructuur en mogelijkheden kan in principe alleen via duurzaam opdrachtgeverschap invulling krijgen.

Binnen deze context heeft DJI samen met de partners op dit gebied een intentieverklaring getekend om vanaf 2020 het gehele wagenpark van deze dienst te elektrificeren.

Acties:	
1	Vanaf 2020 schaft DJI alleen nog 100% elektrische civiele dienstvoertuigen (omvang 600 stuks) aan. <i>DJI 2020 e.v.</i>
2	Met een vervanging van 20% per jaar is eind 2020 de (20%) doelstelling dit jaar gerealiseerd. Deze loopt verder op in 2021 40%, 2022, 60% et cetera. <i>DJI Q4 2020, 2021, 2022</i>
3	Om dit te bereiken wordt in 2019 op een aantal locaties een pilot gestart ter ondersteuning van de gehele implementatie. De bevindingen en resultaten hiervoor worden gemonitord. <i>DJI Q2 2019</i>
4	In 2020 zal binnen het OM een nieuwe autoregeling van kracht worden, waarbij het streven is om uiterlijk 31-12-2026 alle categorieën voertuigen volledig elektrisch te laten zijn. <i>OM 2020 e.v</i>
5	Al voor 2020 zal het uitgangspunt, elektrisch tenzij....., worden geïntroduceerd. <i>OM 2020 e.v</i>
6	Vanaf 1-1-2020 zullen de nieuw te bestellen poolauto's vanaf 1-1-2020 volledig elektrisch zijn, uiterlijk 31-12-2024 alle poolauto's volledig elektrisch. <i>OM Q1 2019/Q4 2024</i>
7	Vanaf 1-1-2021 zullen nieuw te bestellen persoonsgebonden auto's volledig elektrisch zijn en uiterlijk 31-12-2025 zijn alle persoonsgebonden auto's volledig elektrisch. <i>OM Q1 2021/Q4 2025</i>
8	Nieuw te bestellen auto's met chauffeur zijn vanaf 1-1-2022 volledig elektrisch en uiterlijk 31-12-2026 is dit gehele segment volledig elektrisch. <i>OM Q1 2021/Q4 2026</i>
9	Een verdere verkenning starten naar het wagenpark te bij de SNR. <i>SNR Q2 2019</i>
10	De afgegeven intenties en implementatie corporate ondersteunen, waar nodig of gewenst, belemmeringen wegnemen en randvoorwaarden creëren. <i>p-SG 2019 e.v</i>
11	Monitoren en delen van de resultaten en voortgang. <i>Programmamanager MVI/CDI 2019 e.v</i>
12	Onderzoeken JenV breed hoe om te gaan met het gebruik van de eigen auto voor woon- werkverkeer en dienstreizen. <i>Directeur P&O/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>
13	Op basis hiervan worden pilot organisaties/doelgroepen benoemd om beoogde maatregelen te implementeren. <i>Directeur P&O/opdrachtgevers JenV Q1 2020</i>

4.4.5. Bedrijfskleding

Bij deze categorie is wederom sprake van generieke en specifieke uitgaven. Het kleinste deel betreft de generieke uitgaven en kan worden ingezet om via duurzaam opdrachtgeverschap maximaal in te zetten op de duurzaamheidsmogelijkheden. Binnen de bestaande randvoorwaarden is het homogeen verzamelen en recyclen mogelijk. Ook is het relatief makkelijk om aan te sluiten bij de reeds ingeregelde (grote) stromen van Defensie. De specifieke uitgaven betreffen de kleding van de beveiligers/bewaarders bij DJI. Aan deze contracten worden eigen uitgangspunten en randvoorwaarden gesteld. Het is hierbij goed mogelijk de markt door middel van de MVI-criteria te beïnvloeden. Ook kan voor het verzamelen en recyclen van kleding worden aangesloten bij de reeds bestaande stromen van Defensie. Verkenningen op dit gebied lopen. Het ondersteunen en stimuleren hiervan past binnen de ingezette ontwikkelingen.

Acties:

1	Onderzoeken in welke mate kan worden aangesloten bij bestaande Ontwikkelingen. DJI Q2 2019
2	Op grond daarvan concrete afspraken maken hierover. DJI Q3 2019

4.5. Impact inkopen aanbestedende diensten (generiek/specifiek)

De aanbestedende diensten binnen JenV zijn verantwoordelijk voor het inkopen van specifieke goederen en diensten. Hiervoor worden zij bij de uitvoering hiervan ondersteund door de IUC's. Vanuit deze rol moet via het opdrachtgeverschap aandacht zijn voor de duurzaamheidsdoelstellingen en bij de uitvoering meer oog voor het daadwerkelijk toepassen van de MVI-criteria.

4.5.1. Ambitieniveaus MVI

Voor de organisatie zelf (JenV), moet als onderdeel van dit actieplan, worden bepaald welk ambitieniveau door de inkooporganisatie wordt ingezet bij het MVI-traject. Hierbij is sprake van drie niveaus.

Niveau 1; Hierbij worden alleen eisen gesteld. Het gevolg hiervan is dat echte koplopers onder de marktpartijen zich moeilijk kunnen onderscheiden van volgers, door het ontbreken van gunningscriteria.

Niveau 2; Hierbij is er meer ruimte om koplopers te belonen. Het aanbestedingstraject is iets uitgebreider doordat er een beoordeling van de verschillende inschrijvers moet plaatsvinden op de gunningscriteria. Inkopers dienen zelf te bepalen en beschrijven hoe de gunningscriteria worden beoordeeld.

Niveau 3; Dit niveau is vergelijkbaar met niveau 2, maar gaat nog verder in ambitie. Van de inkoper wordt meer betrokkenheid vereist bij het aanbestedingstraject en tijdens de contractperiode dan bij niveau 2. Op niveau 3 worden niet alleen tekstvoorstellen gedaan voor criteria, ook worden hier suggesties benoemd, waarmee de inkoper handvatten krijgt aangereikt om zelf verdere invulling te geven aan de ambities.

Acties:	
1	Periodiek organiseren van bijeenkomsten (kennis delen), of aansluiten bij bestaande overleggen/bijeenkomsten/kenniskringen) voor inkopers (operationeel/tactisch/strategisch), budgethouders en beleidsmedewerkers, waarbij MVI en het toepassen van de criteria worden verkend en besproken. <i>Programmamanager MVI/CDI Q1 2019 e.v</i>
2	Periodiek organiseren van bijeenkomsten (minimaal 4x p.j.) voor opdrachtgevers om het duurzaam opdrachtgeverschap te bevorderen en te ondersteunen. <i>Programmamanager MVI/CDI Q2 2019 e.v.</i>
3	Uitvoeren van een diepere analyse op de specifieke uitgaven. <i>Programmamanager MVI/CDI-office Q1 2019</i>
4	Op grond van de inzichten vanuit de analyse mogelijke gezamenlijke JenV “categorieën” benoemen. <i>CDI/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>
5	Benoemen van “specifieke” categoriemanager(s), indien gewenst, binnen JenV voor deze inkopen/uitgaven. <i>CDI Q3 2019</i>
6	Selecteren van een aantal (specifieke) EU-aanbestedingen, waarbij de MVI-criteria maximaal worden ingezet en verkend. <i>Programmamanager MVI/CDI/IUC's/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>
7	Analyse maken a.d.h.v. de bestaande contracten van de impact van de MVI-criteria. Op grond hiervan, gefaseerd bij de kansrijke productgroepen, de MVI-doelen toepassen op niveau 2 en 3. <i>Programmamanager MVI/CDI/IUC's Q2 2019</i>
8	Inrichten van een monitoringsysteem om de effecten hiervan te volgen en leereffecten te onderkennen. <i>Programmamanager MVI/Categoriemanagers/CDI Q3/Q4 2019</i>
9	Verkennen van de mogelijke toepassing van de MVI-criteria (duurzaamheid, innovatiekracht) bij de EU-aanbesteding “Verpakkingsmaterialen”. Dit betreft de verpakkingsmaterialen voor de DJI productiebedrijven met een looptijd van 4 jaar met een contractwaarde van ongeveer 1 miljoen euro. <i>DJI Q2 2019</i>
10	Organiseren van een workshop verkenning inzet en toepassing MVI-criteria voor (stategische) inkopers. <i>Programmamanager MVI/CDI Q2 2019</i>
11	Maken van een vertaling van de bevindingen uit de analyses en verkenningen naar het (inkoop)proces en -regels. Tevens onderdeel laten zijn van het afwegingskader. <i>Programmamanager MVI/CDI-office Q3 2019</i>

4.5.2. Generiek, specifiek ingevuld

Het grootste gedeelte van de inkopen van de aanbestedende diensten valt binnen de generieke categorieën van het Rijksinkoopstelsel. Echter veelal bestaan er binnen de geldende contracten bij deze categorieën keuzemogelijkheden bij het doen van inkopen. Het is noodzakelijk dat, waar dit mogelijk is, te kiezen voor de meest duurzame variant (duurzaam, tenzij). Zie ook het punt “duurzaam opdrachtgeverschap”. De volgende categorieën, nog niet eerder genoemd in dit plan, zijn relevant bij het bereiken van impact door het maken van de specifieke keuzes door de diensten. Het betreft “Kantoorfaciliteiten en -diensten” en “Automatisering en telecommunicatie”.

Acties:	
1	Uitvoeren van een inventarisatie naar huidige stand van zaken m.b.t. de beide genoemde categorieën. <i>Programmamanager MVI/CDI/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>
2	Op grond van deze inventarisatie nadere uitgangspunten en doelstellingen formuleren en/of toetsingskaders opstellen. <i>Programmamanager MVI/CDI/DI&I/opdrachtgevers JenV Q3 2019</i>

4.6. Impact op sociale aspecten (SROI)

De afgelopen jaren is ingezet om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Vanaf 2015 zijn met de Participatiewet en de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten kaders gesteld om mensen met arbeidsbeperkingen aan werk te helpen. Voor de Overheidswerkgevers, dus ook JenV, zijn streefcijfers vastgesteld om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek te bieden in het arbeidsproces. Dit kan door deze mensen zelf aan te nemen of zodanige afspraken te maken met leveranciers, dat zij binnen deze bedrijven aan de slag gaan. Recent is aan de Tweede Kamer gemeld dat het mogelijk moet worden dat banen via inkoop van diensten meetellen bij de inkoopende werkgever en de inleenadministratie zou overbodig moeten worden. Vanuit “Maatwerk voor mensen” worden proeftuinen Social Return ondersteund. Hieraan wordt een impuls gegeven door het formeren van een adviesteam. Dit adviesteam ondersteunt rijksambtenaren en leveranciers bij de werkwijze “Maatwerk voor Mensen” en het opstarten van nieuwe proeftuinen social return. Hierbij zijn maatwerk, samenwerking en het zoeken naar de ruimte in de regels belangrijke uitgangspunten.

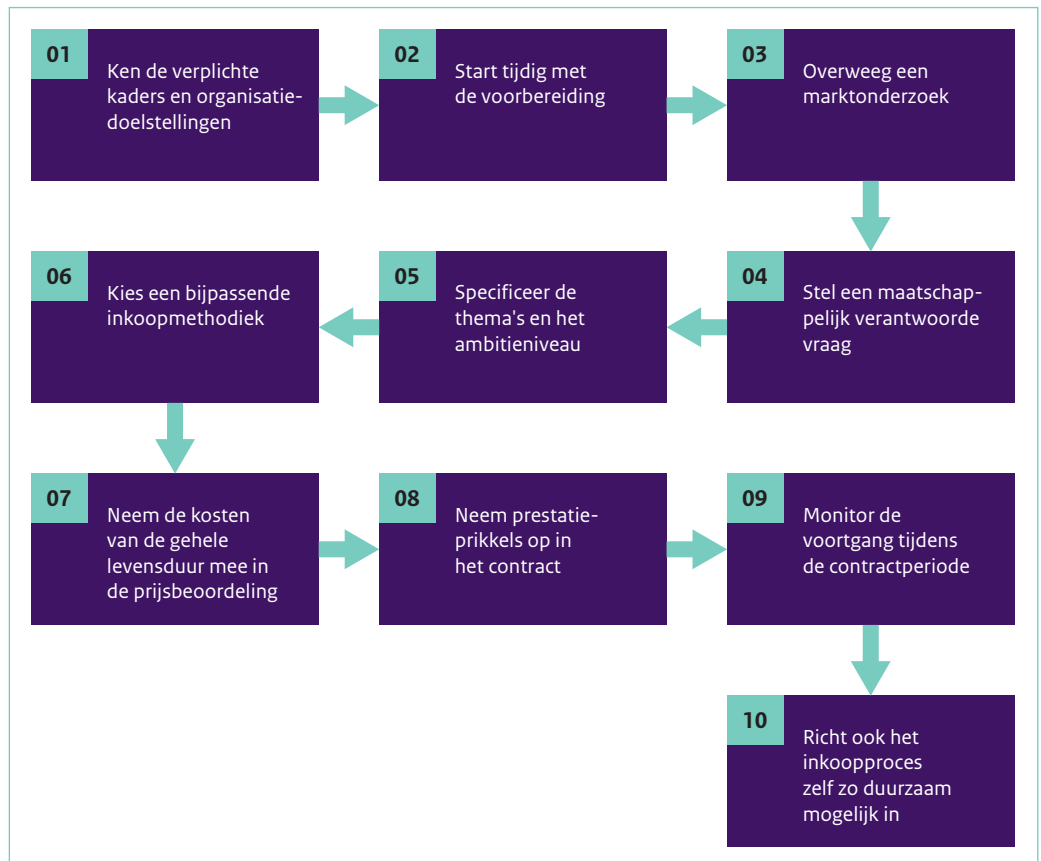
Acties:	
1	Uitvoeren van een inventarisatie/analyse m.b.t. de toepassing en effectiviteit van de in de huidige contracten opgenomen verplichtingen rond social return. <i>Programmamanager MVI/contractmanagers/IUC's/DP&O/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>
2	Bepalen o.b.v. de bevindingen of en hoe via de inkoop een verhoogde bijdrage kan worden geleverd. <i>Programmamanager MVI/CDI/opdrachtgevers JenV Q3 2019</i>
3	Inzetten binnen de categorie “(gerechts)deurwaarders” op Maatschappelijk Verantwoord Incasseren en de meerwaarde die het CJIB hierbij kan leveren. <i>Programmamanager MVI/CDI/CJIB Q3 2019/Q1 2020</i>
4	Formuleren verbetermaatregelen o.b.v. de bevindingen, het bevorderen van synergie in doelstellingen en samenwerking en het borgen van de gemaakte afspraken. <i>Programmamanager MVI/CDI/IUC's/DP&O/opdrachtgevers JenV Q3 2019</i>
5	Starten van (extra) proeftuinen bij JenV-onderdelen. <i>2019 2 proeftuinen; 2020 e.v. 1 proeftuin p.j.</i>
6	Onderkennen van toegepaste handelingsperspectieven. Het succes hiervan breed bekend stellen. <i>CDI Q4 2019</i>
7	Expertise en inbreng vanuit P&O inzetten bij de aanbesteding van de nieuwe contracten ten eerste bij de beveiligingsdiensten en uitzendkrachten. <i>Programmamanager MVI/Categoriemanager/DP&O/klantenraden Q1 2019 e.v</i>

5.

Verankering en Governance

5.1. Inleiding

Het inzetten van het instrument MVI heeft als doel om onze duurzaamheidsdoelen en -ambities te bereiken. Dit betekent dat duurzaamheid in ons handelen en denken verankerd moet zijn en onze afwegingen in het inkoopproces expliciet aandacht moet krijgen. In onderstaand schema wordt dit inzichtelijk gemaakt.

Langs verschillende sporen kan ons denken en handelen ten aanzien van duurzaamheid en in het bijzonder het inzetten van MVI worden bevorderd en ondersteund.

5.2. Beleid

Het is van belang bij het formuleren van (bedrijfsvoerings)beleid heldere doelstellingen te formuleren ten aanzien van duurzaamheid en expliciet een vertaling te maken naar relevante handelingsperspectieven hoe MVI in te zetten. Dit kan bereikt worden door een vertaling hiervan in het inkoopbeleid, waarbij de maatschappelijke opdracht en het inkoopbeleid met elkaar worden verbonden. Door deze manier van inkopen kan JenV zijn leveranciers, meer dan voorheen, betrekken bij onze maatschappelijke rol. Ter ondersteuning hiervan wordt een afwegingskader gemaakt, waarbij de (duurzaamheids)doelen, de volledige levensduur van (Life Cycle) en Total Cost of Ownership (TCO) een plek krijgen in het besluitvormingsproces rond het doen van de inkopen. Dit ondersteunt tevens het proces van internalisering van “Duurzaam inkopen; het nieuwe normaal” en duurzaamheid de basis vormt voor een gezonde bedrijfsvoering.

Acties:

1	Aanscherpen van het inkoopbeleid, zoals hierboven verwoord. <i>CDI-office Q1 2019</i>
2	Opstellen van een afwegingskader. <i>CDI Q1/Q2 2019</i>
3	Toepassen van, tenminste niveau 2, van de MVI-criteria bij het inkoopproces (zie 4.5.). <i>IUC's/opdrachtgevers JenV 2019 e.v</i>

5.3. Sturing

Vanaf 2019 is MVI een onderwerp in de jaarplanaanschrijving en maakt hierdoor een vast onderdeel uit van de P&C-sturing en -gesprekkencyclus. In de bedrijfsvoeringsparagraaf bij het jaarverslag van JenV wordt gerapporteerd over de voortgang op de duurzaamheidsdoelen en in het verlengde hiervan over het actieplan MVI. Dit betekent dat JenV-breed de doelen zijn bepaald en dat hiervan een sectorale vertaling moet plaatsvinden, die aansluit bij de karakteristieken en prioriteiten van de verschillende onderdelen.

Acties:

1	Opnemen en bespreken van MVI in de P&C-gesprekkencyclus o.b.v. jaarplan 2019. <i>DEA/JenV-onderdelen 2019 tertaalgesprekken</i>
2	Opnemen van de duurzaamheidsdoelen en MVI-prioriteiten, en resultaten hiervan, in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarplan vanaf 2019. <i>p-SG/CDI/DEA Q1 2019</i>
3	Opnemen van MVI-afspraken in de jaarplanaanschrijving 2020. <i>CDI/DEA Q2 2019</i>
4	Periodiek (themagewijs) bespreken van MVI-prioriteiten in de bedrijfsvoerings)gremia binnen JenV. <i>p-SG/(staf)directies 2019 e.v</i>
5	Verankeren in klantenraden en in de opzet van CPO-stelsel. <i>CDI-office/opdrachtgevers JenV Q1 2019</i>

5.4. Driehoek bestuurder-budgethouder-inkoper

Het functioneren en inzetten van de driehoek bestuurder-budgethouder-inkoper is en andere invalshoek om te komen tot een zo effectief mogelijk en zo breed mogelijk gedragen MVI beleid én uitvoering met aandacht voor het contract- en leveranciersmanagement. Hierbij moet geïnvesteerd worden in de zgn. haalplicht door de opdrachtgever en de brengplicht vanuit de inkoper. Het is van belang deze driehoek in te zetten en aan te sporen om MVI expliciet mee te laten nemen in de inkoopbehoeften en de afwegingen daarbij. Een expliciet afwegingskader hiervoor kan ondersteunend hierbij zijn. Het delen van de dilemma's en het escaleren "in de lijn" ondersteunt het integrale leereffect en maakt het besluitvormingsproces transparant.

5.5. Managen van afhankelijkheden

Het in hoofdstuk 3 geschetste inkooplandschap laat zien dat een breed palet van afhankelijkheden en samenwerkingsverbanden bestaat. Het is belangrijk deze afhankelijkheidsrelaties te kennen en de mogelijkheden van beïnvloeding op het juiste moment en plaats in te zetten. Dit betekent ook dat niet alle wensen en prioriteiten van JenV als geheel respectievelijk van de afzonderlijke onderdelen altijd kunnen of worden gehonoreerd. Het verdient aandacht om, als het gaat om het realiseren van de duurzaamheidsdoelen, samen op te trekken als dit kan en individuele inzet maximaal te benutten waar nodig.

Acties:

1	Bieden van inzicht en ondersteuning vanuit de CDI ter bevordering van samenwerking met maximaal rendement in de samenwerkingsrelaties. CDI 2019 e.v.

5.6. Communicatie, kennis en kunde

Door de verankering in de governance en het (inkoop)beleid moet aan de zichtbaarheid van onze duurzaamheid/MVI worden gewerkt. Succesvolle voorbeelden hebben een belangrijk effect op de uitstraling van JenV in de buitenwereld en op de medewerkers zelf. Ook het kennis hebben over elkaars initiatieven en successen draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen. Ook het ontwikkelen en inzetten van de inkooporganisatie als geheel en in het bijzonder de inkopers, alle niveaus, binnen onze organisatie is randvoorwaardelijk voor het succes. De scharnierfunctie van de inkoper tussen de opdrachtgever en respectievelijk de markt en de SSO's moet worden ondersteund en versterkt. Om de beschreven doelstellingen, prioriteiten, handelingsperspectieven en acties effectief te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat deze bekend zijn, toepasbaar en de informatie hierover toegankelijk. De behoefte aan informatie, kennis en kunde verschilt bovendien per doelgroep en moment. Veel spelers moeten worden bediend, zoals bestuurders, opdrachtgevers, budgethouders, inkopers, gebruikers en klanten.

Acties:	
1	Stimuleren van interne en externe samenwerking op dit thema, tussen de departementen, tussen onze eigen diensten, maar ook met andere overheden en het bedrijfsleven. Hiervoor worden kansrijke pilots, en onderwerpen benoemd. <i>Programmamanager MVI/CDI/IUC's/Categoriemanagers/opdrachtgevers JenV 2019 e.v</i>
2	Ontwikkelen van een monitoringsysteem t.a.v. de MVI-acties. <i>Programmamanager MVI/CDI Q2 2019</i>
3	Rapporteren over de voortgang van de acties in het MVI-actieplan, als onderdeel van de P&C-cyclus. <i>Programmamanager MVI/CDI/DEA Q2 2019 e.v.</i>
4	Vormgeven van een monitoringsysteem, i.s.m. de CDI-office en DP&O, t.a.v. gemaakte afspraken op het gebied van social return en de nakoming/effectuering daarvan. <i>Programmamanager MVI/CDI/DP&O Q3 2019</i>
5	Ontwikkelen van een workshop hoe de MVI- ambitieniveaus effectief kunnen worden toegepast. De inzet zal hierbij zijn de kennis te vergroten en reeds opgedane ervaringen te delen en deze te vertalen naar andere toepassingsmogelijkheden. Ook moet bezien worden of en hoe de handreikingen (waaronder een webtool) beschikbaar gesteld via PIANOo kunnen worden ingezet en vertaald naar de JenV-omgeving. <i>Programmamanager MVI/CDI Q3 2019</i>
6	Instellen en/of uitbreiden van kenniskringen binnen JenV met toepassingen/ervaringen op het gebied van MVI. Dit wordt ondersteund door het reeds beschikbare mogelijkheden van de Inkoop-community. <i>Programmamanager MVI/CDI Q2 2019</i>
7	Op een centrale plek bekend stellen/publiceren van contracten met een expliciete verwijzing naar MVI-criteria. <i>Programmamanager MVI/IUC's/CDI Q2 2019</i>
8	Communicatiestrategie en -middelen ontwikkelen m.b.t. de duurzaamheidsdoelstellingen en MVI-prioriteiten en de voortgang hierop. <i>Programmamanager MVI/CDI Q2 2019</i>
9	Op gestructureerde wijze aandacht besteden aan de successen en behaalde resultaten op het gebied van duurzaamheid en MVI. <i>CDI/IUC's/opdrachtgevers JenV Q2 2019</i>
10	Optimaliseren en inzetten van de klantenraden als vehikel om het aspect duurzaamheid en MVI op een gestructureerde wijze onderdeel te laten uitmaken van de klantvraag. <i>Programmamanager MVI/CDI Q1 2019</i>

6.

Samenhang

Dit MVI-actieplan is een instrument dat kan worden ingezet voor het verduurzamen van de bedrijfsvoering met name binnen het inkoopdomein. Dit als onderdeel van het integrale bedrijfsvoeringsbeleid.

Op gestructureerde wijze vindt afstemming plaats met het Kwaliteitsprogramma Inkoop, waarbij nadrukkelijk gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis, kunde en resultaten.

Ook het bevorderen van de synergie, synchronisatie en fasering maakt daar onderdeel van uit. Bij de acties genoemd bij de prioriteit "Sturing en governance" wordt uitdrukkelijke aansluiting gezocht met de ontwikkelingen en implementatie vanuit het (hernieuwde) sturingsmodel binnen JenV.

Bijlage 1

Vastgestelde Rijksdoelen met klimaatimpact

Zie ook paragraaf 4.4.

Energie – elektriciteit en gas

- Een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030;
- Een bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling van het aandeel hernieuwbare energie 14% in 2020, 16% in 2023, 27% in 2030, en 100% in 2050;
- Een bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling van minimaal 20% CO² reductie in 2020 en 40% in 2030 ten opzichte van 1990;
- Inkoop groene stroom en CO²-compensatie gasverbruik en mobiliteit.

Bouw en onderhoud

- Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de Rijksgebouwen, oplopend tot 25% besparing in 2020 ten opzichte van 2008;
- In 2023 beschikken kantoorgebouwen minimaal over energielabel C, de rijksoverheid streeft naar label B voor haar eigen kantoorgebouwen;
- In 2030 is het energieverbruik van het Rijksvastgoed gehalveerd ten opzichte van 2008;
- In 2030 beschikt de gehele voorraad van het Rijksvastgoed over gemiddeld label A.

Vervoer/dienstauto's

- In 2020 bestaat minimaal 20% van het rijkswagenpark uit elektrische auto's;
- Dienstauto's voldoen tenminste aan Euronorm 6 en hebben een lage uitstoot. Voor transportdiensten geldt minimaal de Euro-5 norm.

Kantoorfaciliteiten en diensten

- In 2020 zijn 6 bedrijfsvoeringscategorieën circulair ingericht;
- In 2020 is het doel de hoeveelheid restafval van de Rijksoverheid te hebben gehalveerd ten opzichte van 2012.

Automatisering en telecommunicatie

- Alle hardware, netwerken, telefoniediensten, telefoonapparatuur, reproductieapparatuur voldoet aan de meest recente Energy-star-eisen;
- Bij inkopen geldt dat de meest energie-efficiënte hardware, netwerken, telefoniediensten en telefoonapparatuur worden ingekocht;
- Een jaargewogen Datacenter infrastructure Efficiency (DCiE) van minimaal 50%.

Dit is een publicatie van

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Februari 2019 | 119449